

Sashalmi Endre

Emblematika és államfogalom a koraújkorban

Az előadás célja, hogy az emblematika műfajába tartozó néhány forrástípuson keresztül rávilágítson arra, milyen fontos szerepet játszott a vizualitás a koraújkorban a politikai fogalmak, köztük az állam és a szuverenitás fogalmának kifermálódásában, főként a nyomtatásnak köszönhetően. A politikai gondolkodás, vagy szűkebb területe, a fogalomtörténet tanulmányozásában az utóbbi időkben egyre nagyobb hangsúlyt kap az ikonográfia, nem véletlenül.¹ Mint ahogy a szeminárium apropójaként szolgáló könyv,² így jelen előadás is kiindulási alapnak tekinti Michael Walzer gyakran idézett lakonikus megállapítását:

„Az állam láthatatlan. Meg kell *személyesíteni*, mielőtt láthatóvá válik, *szimbolizálni* kell, mielőtt szerethető lesz, *el kell képzelni*, mielőtt fel lehet fogni.”
(Kiemelés tőlem: S.E.)

A politikai fogalmak kikristályosításában különösen fontosak voltak a szimbolizmus azon formái, amelyekben az adott fogalom metaforikus vagy allegorikus megjelenítése *szó* és (vizuális) *kép* egymást kölcsönösen értelmező relációja (*emblemátika*) révén történt meg. Az előadás 16-18. századi *jelképek* és *jelmondatos képek* esettanulmányain keresztül ad betekintést az állam, illetve az államhoz kapcsolódó fogalmak szerteágazó problémakörébe.

---

¹ *Handbuch der politischen Ikonographie*, eds. Uwe Fleckner, Martin Warnke, Hendrik Ziegler (München, C. H. Beck, 2011), Volume I–II.; *Conceptual History: Challenges, Conundrums, Complexities*, eds. Willibald Steinmetz, Michael Freeden, Javier Fernández-Sebastián (New York–Oxford, Berghahn, 2017); Susanna Berger, *The Art of Philosophy. Visual Thinking in Europe from the Late Renaissance to the Early Enlightenment* (Princeton–Oxford, Princeton University Press, 2017), Jens Bartelson, *Sovereignty as Symbolic Form* (London, Routledge, 2014)

² Sashalmi Endre, *Az emberi testtől az óraműig. Az állam metaforái és formaváltozásai a nyugati keresztény kultúrkörben 1300-1800* (Pécs, Kronosz Kiadó, 2015/2021). Az előadáshoz javasolt rész a könyvből: 73-105. o. mindkét kiadás esetében.